

Б. Ржиха – Я. Кудлачек

Сватба в езерагъ

БОХУМИЛ РЖИХА

СВАТБА В ЕЗЕРОТО

Превод: Вътъо Раковски

chitanka.info

1

4

Неслучайно това езеро се нарича Сребърно. Изгрее слънце и най-напред там задържи погледа си: навсякъде пълно с блясък, с багри, с тихо немирство на сияйни вълни и с шумолене на листи в крайбрежния лес, където не липсват дори снежнобелите дънери на брези.

Водният дух Старек се настани на своето кресло, разположено на верандата на неговия замък, опре си двете ръце на бастуна и си мисли какво всъщност трябва да направи днес. Неговият малък сом алчно ежи мустаци и чака заповед от своя господар.

— Ясно — изсумтя Старек и облачето изчезна от челото му.

— Да бъде волята ви, господарю — мърда учтиво опашката си малкият сом.

— Благодарен съм на природата за пролетта, за топлината, за чистата вода, за веселите дървета край нашето езеро и за чудната тишина — започва тържествено водният дух Старек.

— Нашето езеро е като диамант — съгласява се малкият сом. — Нищо тук не бива да се мени, нищо не бива да се разваля, всичко трябва да блести.

— Прав си — кима водният дух. — Всеки знае къде му е мястото, всеки знае какво трябва да прави. А ние, водните духове, сме затова, да поддържаме реда в природата и добрите отношения между животните. Само един шаран си прави каквото си иска.

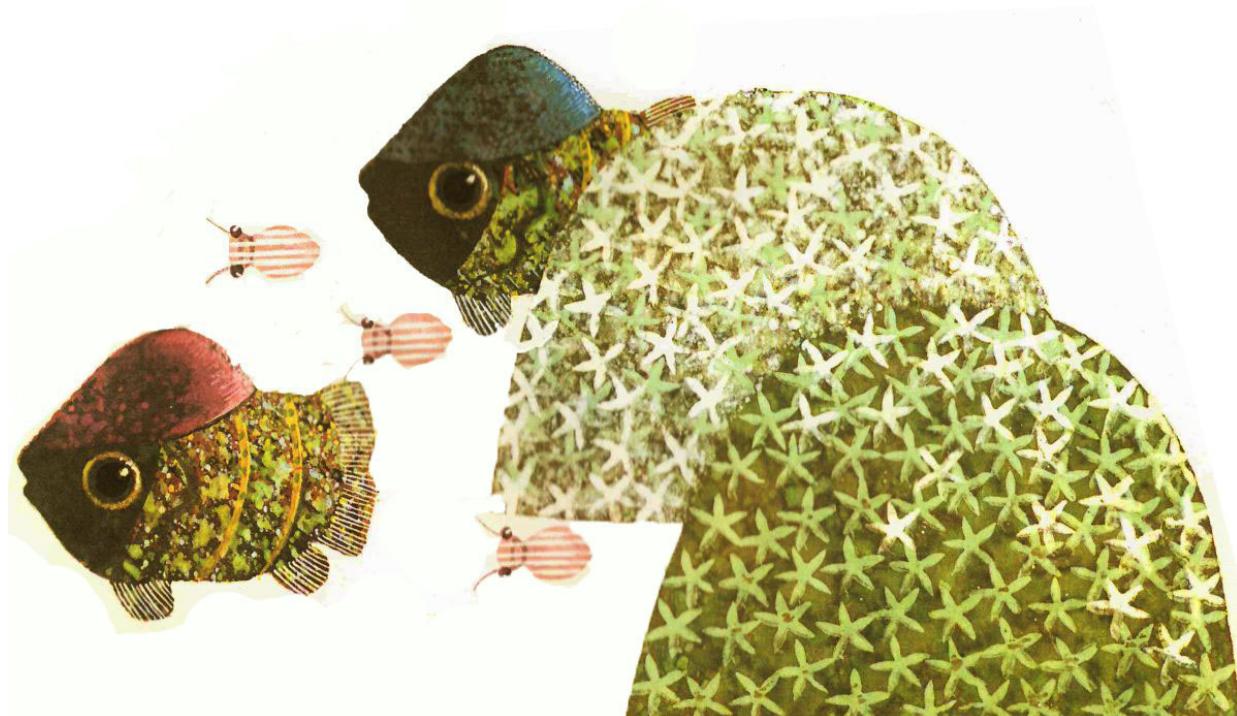
Върху челото на водния дух отново се появява облаче и мустаците му настръхват.

— Зная го — смее се малкият сом. Носи сламена шапка и пуши тайно с лула. — Виждал съм го и с коронка върху главата му. Какво си

въобразява?

— Да, това е шаранът Вена — намръщва се Старек. — Намери го в селото и ми го доведи. Трябва да поговоря с него.

— Слушам, господарю — мята се отривисто малкият сом и препуска към рибешкото село, разположено в рибната долина, където плиска вода от потока. Малкият сом лети така бързо, че искри изскачат от перките му. Знае, че водният дух Старек е способен на всичко, ако не се прави точно това, което той иска.

2

Шаранът Вена неохотно се вслушва в поканата и се приближава бавно към водния дух Старек. Перките му лениво се движат, в изпулените му очи трепти изумление. Върху главата му се веят ресните на сламена шапка.

— Свали си шапката — шепне малкият сом и се шмугва върху коленете на Старек.

— Добър ден, господарю — поздравява шаранът Вена, но шапката си остава на главата му. Шаранът си е от памтивека шаран: целият в люспи, целият в перки, целият учудване, целият леност и нищо общо с учитивостта.

— Отдавна не съм те виждал — подмята Старек. — Къде ходиш, какво правиш?

— По всяко време съм в езерото. Къде мога да ида, дявол да го вземе? — отговаря шаранът Вена.

— Гледам често рибите, понеже ги обичам.

— И жабите и птиците не са ви безразлични — загатва Вена. Иска да напомни на Старек, че към неговата администрация принадлежи и околността на езерото.

— Чух, че тайно пушиш лула — подхвърля Старек и блясва с очи към шарана.

— Зная, че това е привилегия само на водния дух — извинява се Вена.

— Освен това са те видели с коронка върху главата — продължава водният дух и свива на топка лицето си в мустасите така, че не се вижда.

— Играх си с децата на крал — позволява си да отбележи шаранът Вена.

— Шарански крал — изсмива се Старек.

— Да — кимва шаранът Вена, — но по-малките деца предпочитат да впрягат охлюви в каруцата и да се возят в нея. Обичат също да си играят на татко и мама.

— А по-големите шарани?

— Играят на хокей.

— Това е някаква нова игра — свива вежди отново водният дух Старек. — Но аз не съм те повикал тута, за да ми разказваш как си играят децата ти. Искам да ти кажа нещо друго.

— Слушам, господарю — неспокойно пomerъдва шаранът Вена.

— Кога най-после ще се ожениш? Вече два пъти те подканвам през последните две години. Всеки път ти давах воал за невестата, но до сватба не се стигна.

— Не зависеше от мене, господарю — смутено се извинява шаранът Вена. — Воалите са като паяжина. Първият воал загубих по пътя към селото, а вторият ми го открадна щуката. Може би е искала да се жени.

— Слушам какво говориш — кима водният дух Старек. — Но сега ме послушай и ти мене. Други ден ти е сватбата. Върни се веднага в къщи и хубаво се приготви за нея. Когато в сряда изгрее слънцето над леса, да ви свари и двамата в сватбени одежди. Свидетели ще ви бъдат костурът и щуката.

— Добре, господарю — кимва печално шаранът Вена. — Ако искате да ми дадете воал за Йоханка, моля ви да изберете по-здраво парче.

— С воала по друг начин ще уредя работата — усмихна се лукаво Старек. — Предай на Йоханка, че ще ѝ пратя най-хубавия воал, който имам. Тя е порядъчна майка и има добре възпитани деца.

— Живеем прилично и чисто — изчервява се Вена. Похвалите за децата тегли и към себе си.

— А сега ми обясни защо все отлагаш сватбата. Не виждам никакво възхищение върху лицето ти и сега.

— Струва ми се излишна и смешна за стари шарани.

— Това ли е всичко?

— Не обичам никакви тържества — измърморва шаранът Вена.

— Като че ли не знаеш, че всяка сватба в нашето езеро е освен всичко друго и повод да се съберем и заедно да се порадваме на нашето красivo отечество.

— Щастлив съм да призная това, господарю — навежда глава шаранът Вена и от смущение се плъзва надолу. Това е и знак, че иска да се върне в къщи.

3

Времето в езерото минава бавно. Няма часовници там, които да го предвиждат. Навсякъде е хубаво, защото през нощта е валяло: листата на дърветата са измити, вълните на повърхността са чисти, сякаш езерото обича своите риби повече от всеки друг път.

Старек търси с очи водния дух Младек, за когото е пратил своя малък сом. Всеки момент трябва да дойде, защото Младек е ловко и сръчно момче. Старек работи повече с главата, докато Младек предпочита да дава работа и на ръцете и нозете.

— Как си, Старек? — обажда се Младек от съвсем друга посока и изтръгва изведенъж Старек от размислите за подготвяната сватба. Това е един много по-малък воден дух, с овално лице, с пръсти като сопи. С виолетова шапка върху главата, с работна престилка, запъната към кръста.

— Добре съм, Младек
— усмихва се Старек.

— Щом ти си добре,
сигурно е добре на цялото
езеро.

нощни.

— Шаранът Вена други ден се жени — съобщава му с весело примигване старият воден дух. — Трябва да го разгласим, за да се съберат всички навреме. Водният дух Сребърни ще съобщи на всички риби, водният дух Кратош на всички жаби и раци, водният дух Пищец на дневните птици, а водният дух Цигулар на птиците

— Трябва ли да ги обиколя всичките? — отбелязва Младек.

— Да — кимва Старек. — Ето ти воала за невестата. Скрий го добре и на Йоханка го дай чак други ден сутринта. Погрижи се също площадът да бъде в пълен блясък.

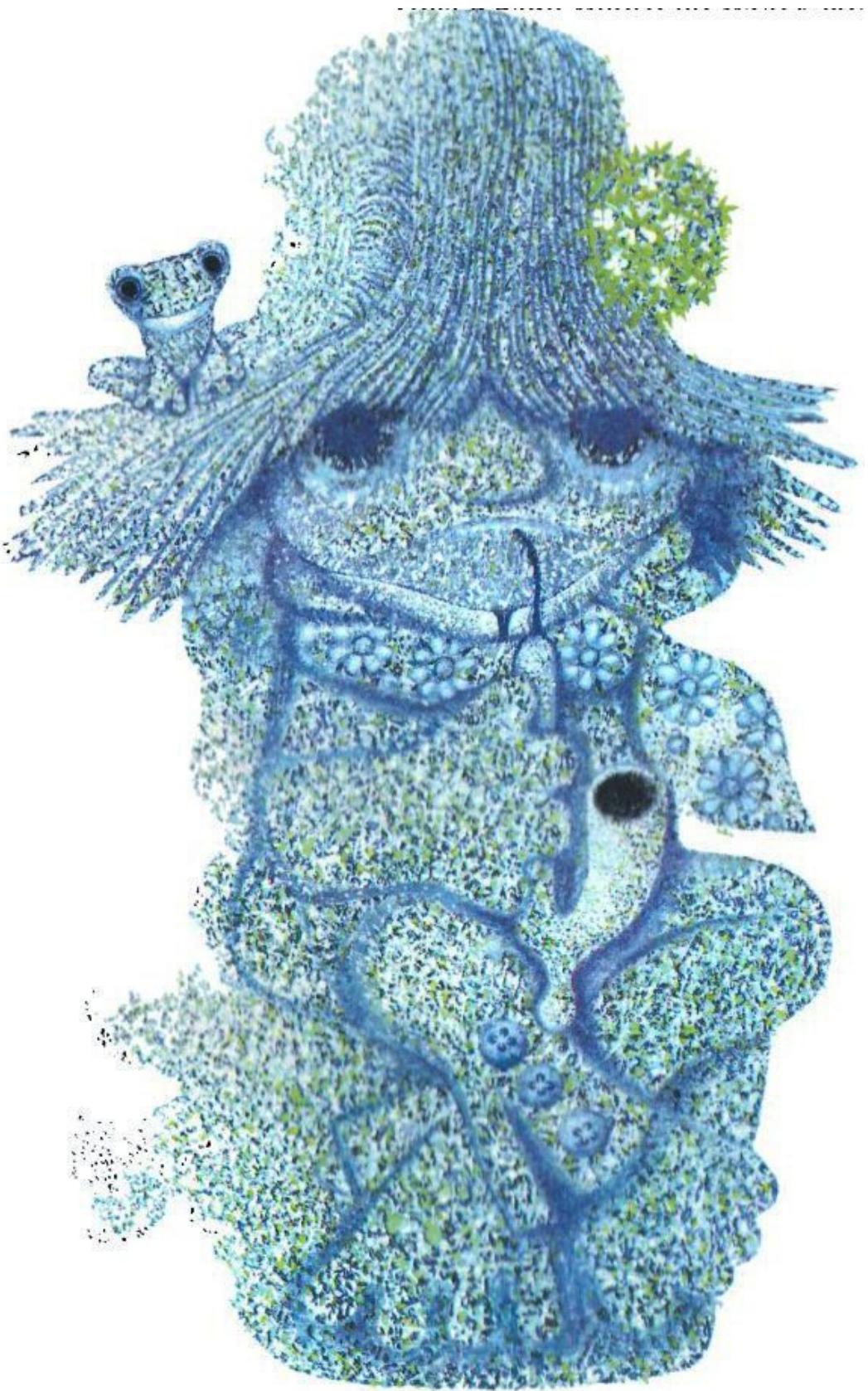
— Мислено се учудвам — признава водният дух Младек. Сгъва воала на невестата в изящно квадратче и го пъха под горния край на престиilkата си.

— Не трябва да допускаш шаранът Вена да избяга в последния момент. Не му се иска много-много да се жени.

— Само да се опита — дига глава водният дух Младек и по лицето му личи, че няма да остави шарана Вена да избяга.

4

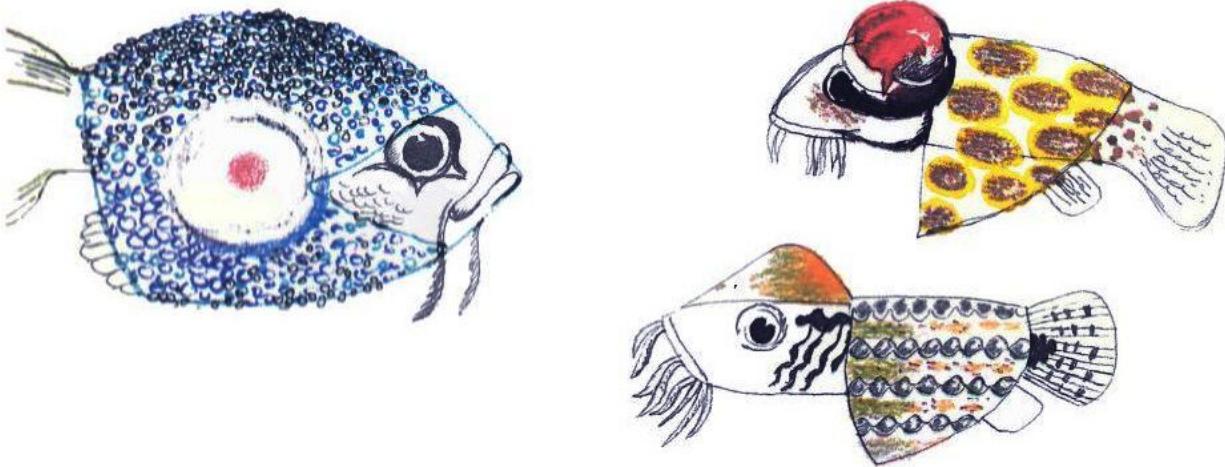
Площадът на рибешкото село. Седи там на камък водният дух Сребърни и пуска от време на време дим от лулата си. Целият блести, както подобава на воден дух от езеро Сребърно, но той е всъщност и още по-хубав: шапката му краси дървесна жаба и китка водни цветя, около врата му шал на цветчета, а на десния крачол три копчета. Какво чака? Да му изгасне лулата? Не, не, неговите омагьосващи очи следят нещо друго: как се събират рибите от цялото село пред него, за да чуят какво ще им каже.

Кръгли
ят площад
между
заоблените
фасади на
къщите
бързо се
пълни:
посред
охранени
шарани —
шаранките
си играят зад
гърба им с
празни
черупки —

вляво от тях няколко неподвижни лъскави като сребро платики и извит като свод гръбнак, зад тях до златно изпотени и замъглени линчета, от уличката надзъртат две недоверчиви снаожни щуки, вдясно от бълсканицата на шараните се трупат на едно място няколко костура, а зад тях се мержелее рибешки ситнеж. Между тях лесно могат да се различат щипок, змиорка, михалица, кротушка. Зад камъка на водния дух се крие мръсна черна кобилка, за която всички знаят, че е много дръзка. Шаранът Вена и неговата Йоханка са си в къщи, но са оставили прозореца към площада отворен, за да чуват всичко. Нека не се учудваме, че Вена се срамува: такъв стар пън, а трябва да се жени пред очите на цялото езеро като младо момче. Не е ли за смях това? Йоханка разбираше добре Вена и като него и тя се срамуваше.

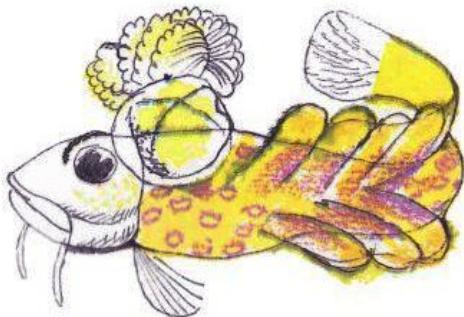
Водният дух Сребърни най-после изтърска лулата си, поема си дъх и започва да говори:

— Ние се чувстваме в езерото добре, защото поддържаме в него такъв ред, който се харесва на природата и природата няма да забрави това. Слънцето изгрява тук всяка сутрин и звездите си почиват на нашето дъно през целия ден.

Рибите се раздвижват в знак на съгласие с това, което говори водният дух Сребърни: шараните прегълъщат възпитано, платиките мърдат с опашки, линчетата изпуват очи, щуките размахват перки под себе си, черните кобилки кривят лицата си, дребните риби завъртяват лудо хоро. Водният дух Сребърни продължава малко по-строго.

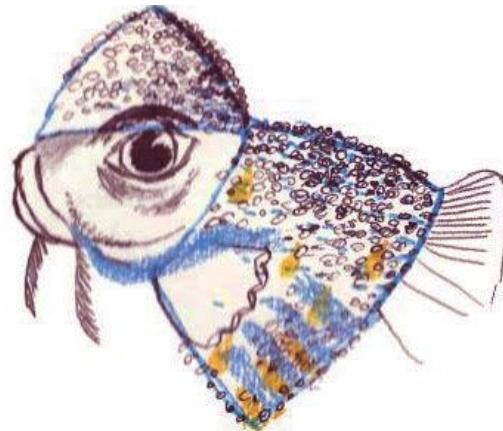
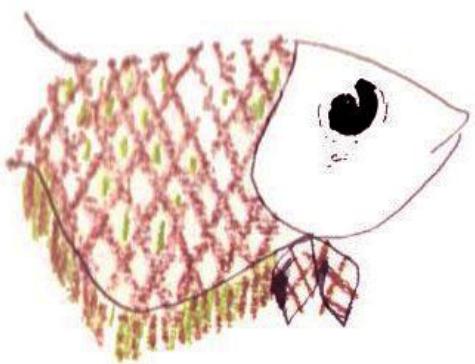
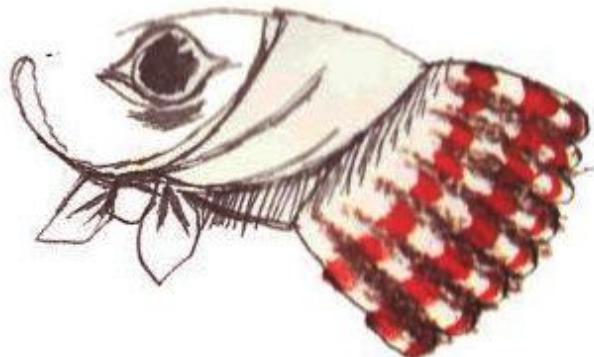

— Не бива да нарушаваме реда в природата и при това не можем да пренебрегваме и добрите обичаи. Това се отнася и за шарана Вена и за Йоханка. Съобщавам ви, че други ден ще бъде тяхната сватба и ви моля да участвувате всички в тържеството.

В очите на рибите сякаш някой палва огън, обажда се ликуващ вик, завъртятав се рибешки перки по изметения до последното забравено зрънце пясък площад.

— Ще сварим чудни кнедлики — викат шараните. Между тях много деца на Вена и Йоханка.

— Ще лъснем площада, да може да се танцува на него — обаждат се линчетата.

— Ще подновим фасадите на къщите — обещават платиките.

— Ще изрепетираме рибешки фойерверк — пиука рибешкият ситнеж.

Само щуките си мълчат, докато черните кобилки се чуват доста силно и присмехулно:

— Дядо и баба ще правят сватба! Ха-ха-ха, хи-хи-хи! Ще им донеса пюре! Ха-ха-ха, хи-хи-хи!

Може би никой не забеляза това, но в близкия дом шаранът Вена се обърна към Йоханка и тихо я попита:

— Чу ли?

— Да — въздъхва Йоханка, — може би наистина сме стари за такава тържествена сватба.

— Трябва да предприемем нещо — смръщва вежди шаранът Вена.

Потокът донася на езерото Сребърно чистота и свежест. На неговия бряц точно там, където водата му се губи в езерото, се настанява водният дух Кратош и свиква жабите и раците. Гласът му е слаб и малко боязлив и затова нека не се учудваме, че не го слушат дори тези жаби, които го чуват. Една дървесна жаба се лута из водата между мехурчетата, друга се спуска по лист от тръстика като по пързалка,

трета лудува с водните кончета между цветчетата, а четвърта тича по вейчица и вика дъжда. Но какво, Кратош си е донесъл две дървесни жаби в кошничка, ще си набави и три кафяви скокли, две крекли и един зелен жабок. От една дупка на брега на потока ще се доклатушка стар речен рак.

Кратош има всичко, което трябва да има един истински воден дух: редки мустаци, предпазливи очи и боси нозе. На брега обаче не се чувства чак толкова добре, затова се гуши в кафявото си шалче и говори съвсем кратко:

- Шаран Вена и Йоханка други ден ще се женят. Знаете ги, нали?
- Знаем, знаем — закрякват жабите. Ракът мълчи.
- С какво ще им помогнете на сватбата?
- Ще закрякаме на сватбени фанфари — обаждат се креслите.

— Ще доведа нашата скачаща капела — присъединява се един от кафявите скачащи жабоци. — Мога също да свиря соло на чело.

— Ние ще бъдем шаферки — прошепва една дървесна жаба с цветче в косите.

— Аз ще си остана в къщи — измърморва ракът.

— Защо? — превръща се цял на внимание Кратош.

— Такъв стар нальм, какъвто е шаран Вена, няма защо да вдига никаква сватба — отсича ракът.

— А ти женен ли си?

— Тъкмо защото не съм — изскубва се старият рак. — Като бях млад, никой не помисли за мене, а сега вече никаква сватба не ме интересува.

— Дори да се посмееш не искаш? — учудва се водният дух. — Ще бъдем пак всички заедно.

— Аз се смея само когато хвана нещо за ядене — отсича ракът и разперва перките на опашката си.

6

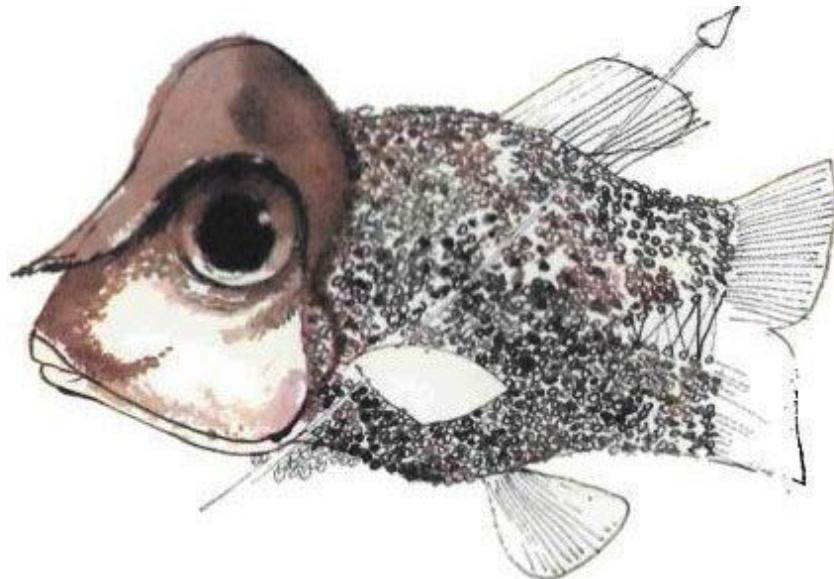
Привечер влиза в дома на Вена в рибешкото село водният дух Младек. За момент се оглежда: масата празна, печката студена, на столовете никой не седи. Шаран Вена го няма, Йоханка също я няма. Накрая Младек решава, че това е удобно за него. Ще скрие воала за невестата в жълтия гардероб и ще го даде на Йоханка съвсем преди сватбата. В гардероба воалът ще бъде в по-голяма безопасност, отколкото под престиilkата на водния дух. Може да го изтърси някъде по път и после — лошо. Ще има да му натяква Старек години наред.

Младек отваря гардероба, скрива воала под кутийка с изтъркани шаранови люсни и пак затваря гардероба. Не може да изхвърли от

паметта си мисълта, че трябва да бди над воала. Хрумва му, че може някой да го вземе от гардероба. Какво да прави?

Мисли бавно, но порядъчно и дълго, докато намира правилно решение. Ще постави шаранова стража пред гардероба! Излиза на площада, хваща във всяка ръка по едно тъсто шаранче и хайде в стаята. Поставя ги до гардероба и им нарежда:

— Не забравяйте, че и двамата пазите този гардероб. Няма да допуснете никой да го доближава!

— Защо? — шепне едното шаранче.

— Има съкровище в него — заявява водният дух Младек. — Ако някой се приближи, веднага ще го ухапете.

— Нямаме зъби — шепне другото шаранче.

— Тогава ще го резнете с опашката си.

— И докога трябва да го пазим? — осмелява се да запита първото шаранче.

— Докато се върна — отсича Младек и напуска помещението.

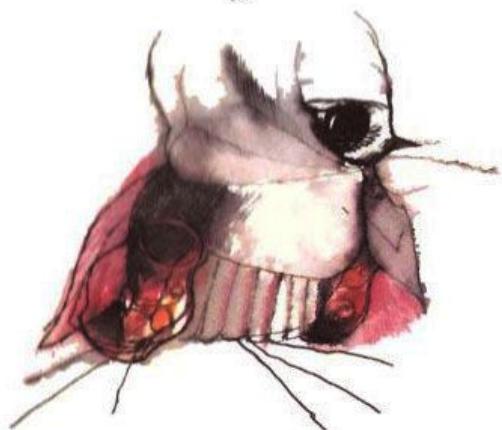

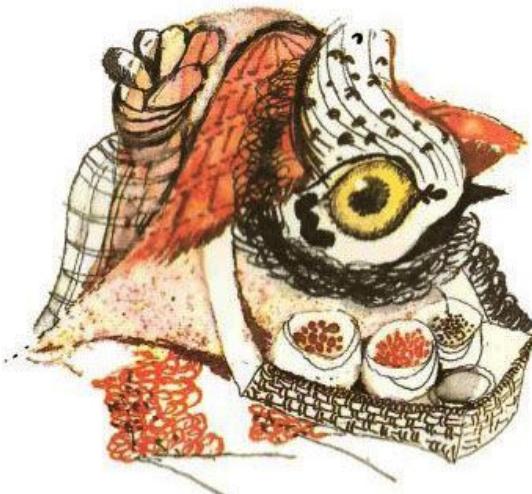
Водният дух Пищец броди рано сутринта между елхите, брезите, дъбчетата и буковите храсти и поглежда от време на време към гладката повърхност на езеро Сребърно, която свети между дънерите, сякаш някой я е излъскал. Навремени нещо остро го бодне по босите нозе, но водният дух не чувствува това. Голяма е грижата му: как да убеди птиците да участвуват в целия блясък на сватбата на шаран Вена. Знае, че езерото им е необходимо само за да могат да пият вода от него, а на рибите

гледат

отвисоко.

Моля ви се, та нали рибата е завряна в езерото като в затвор, от който не може да излезе никога, докато птицата има на свое разположение целия океан на въздуха, в който лети където поиска. Крилата са нещо много по-хубаво и по-свободно от жалките перки.

Водният дух Пищец познава непостоянния характер на птиците и премисля какво трябва да направи, за да ги накара да вземат участие в сватбата. Носи дълъг тъмнозелен фрак с един ред копчета, а на главата — шапка, накичена с виолетова китчица. С обувки все още не е привикнал, понеже му пречат във водата, но мустасите и ръжените си коси грижливо сресва, за да не стане за смях на зализаните птици.

Най-после на водния дух му хрумва, че ще бъде най-добре, ако може да трогне птиците. Да им дава заповеди не върви, защото ще се разлетят ядосани на всички страни. Затова водният дух най-напред ще похвали птичия живот, а после ще им посочи тъжния и труден подводен живот на рибите. По тази тънка пътешка ще стигне до шаран Вена и неговата Йоханка.

Не остава нищо друго, освен да изписка на пискудана призоваващата мелодия, а водният дух Пищец, знае не само една. Той умее да писка така красиво, както всичките птици заедно и всяка поотделно. Затова и птиците го уважават и го слушат. Дори са горди, че воден дух им заповядва. Съжаляват само, че няма крила, иначе би бил чудесна птица.

След красивото засвирване на водния дух птиците започнаха да се спускат на най-близките храсти и на най-ниските вейки. А пискуданът продължаваше да издава своите нежни, мелодично подканващи мелодии. Птиците кацаха от близо и далече, защото са страшно любопитни. Какво става? Защо водният дух така красиво свири?

Каква новина им е приготвил?

Най-напред се появиха един щъркел, две диви патици и няколко гмуреца, после долетяха косове и дроздове, след тях последваха зелен кълвач, обикновен кълвач и пъстър кълвач, а след тях се спусна над храсталака облак птичи дребосък: синигери, зеленики, червеношийки, чучулиги, червеноопашки, сипки, стърчиопашки, появи се и случайна качулата чучулига, ливадарче, скромно коноплянче, омърляна от комините червеноопашка и хубаво оцветено синьо славейче, съвсем до главата на водния дух току изпиука учудено мушитрънче. Пищец веднага го изпрати за тръстиковия дрозд, понеже това е един роден музикант и би могъл да изпълни на сватбата едно великолепно соло, после за самотното птиче глухарче, което обича да се преструва, че не чува, а и за местния гарван, който се тули някъде из житата, по все иска да бъде на всяко гърне мерудия.

Водният дух Пищец прави преглед на птичето население на побрежието и близкия лес. Вижда, че по-голямата част от птиците е с шалчета на цветчета, с връзчици, панделки и гиздави шапчици. Някои носят и пълни кошници с подаръци. И не е чудно: това е времето на пролетните годявки и всяка от птиците прави, каквото може, да се хареса на своето другарче.

Такъв блъсък подхожда на една шаранова сватба, си мисли водният дух Пищец и малко се развеселява.

— Мили мои птици — тържествено започва водният дух Пищец,
— на вас всички трябва да ви завиждат. Живеете евтино тук, почти

бесплатно, и какви грижи имате? Коя от двете песнички е по-хубава, за да си я изберете.

— Прав е водният дух — изсвирва косът.

— Аз другаде не желая да живея — обажда се червеношийката.

—
Някои от
vas си
построиха
гнезда,
ожениха се
и снасят в
тях яйца.
Не е ли
истинска
радост да
чакаш да
се излюпят
от тях
птичи
дечица? —
продължав

а водният дух и обхожда с подвижните си очи събранието на птиците.

— Аз гнездо не строя — обажда се кукувицата.

— Знаем, знаем, мерзавке — нахвърля се на нея синигерката на синигера.

— Моето гнездо е в кухото дърво — измърморва кълвачът.

— Най-хубаво е моето гнездо — изкиска се зелениката.

— Зная, че имате чудни гнезда и весело си живеете — продължава непоколебимо водният дух Пищец, — но би трябвало да си спомните за животните, които не могат да си строят гнезда, слънцето им свети по-малко, отколкото на вас, и сватбите им са така тъжни, че не им се ще да се женят.

— Кой е виновен за това? — граква гарванът.

— Това са сигурно рибите — отгатва щъркелът.

— Ние не можем да им помогнем — подхвърля зеленият кълвач.

— Можете, можете — засмива се водният дух и засвирва на пищялката си най-веселата песничка. — Утре е сватбата на шаран Вена.

Ще ви хареса, и невестата Йоханка също. Водният дух Старек иска това да бъде най-веселата сватба в езерото. Кания ви всички. Елате там в най-хубавите си дрехи и в най-хубаво настроение. Рибите са ваши приятели и принадлежат към този хубав кът на природата точно така, както и вие.

мушистрънчето.

— Да живее шаран Вена и неговата невеста Йоханка — повтаря флейтовият хор на птичето събрание.

— Утре по това време ще дойда за вас и ще ви отведа на сватба в езерото — съобщава водният дух Пищец и въздъхва с облекчение. — Птиците винаги са давали добър пример на всички.

— Ще дойдем — отговаря, без да се замисли, големият пъстър кълвач. — Защо да не дойдем?

— Не мога да си намеря мястото от радост — изписка синята синигерка.

— Само на рибешка сватба не съм била — измърморва сврачката, — защо да не отида?

— Да живее шаран Вена! — извика окуражено

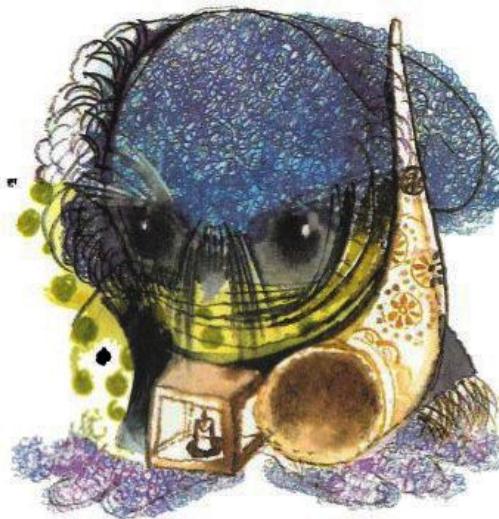
Работата на водния дух Цигулар е много по-лека. Засвири на цигулката си още при първия здрач такава трогателна мелодия, че сам се трогва от нея. Косите на главата му се развяват, пръстите на нозете му се разтварят, а жълтата яка и панталоните на пъстри шарки грейват в мрака така силно, че всичките нощни птици най-благонадеждно го намират. При това не са чак толкова много: две сови — едната кокетка, а другата прилича на ловец, защото не изпуска пушката от ръцете си — и три кукумявки. Едната от тях работи като нощен пазач в гората, а другите две се преструват през деня, че ги няма, ала нощем трепери от страх пред тях и най-храбрата полска мишка. Летят тихо, направо и косо, спускат се надолу, уравновесяват своя летеж и режейки въздуха, се приземяват, когато искат да си отпочинат.

— Кукумявки и сови — обърна се към тях водният дух Цигулар, — можете да отидете, където поискате. Вашите пътища са свободни и напред, и назад, можете да отидете и в езерото.

— Водата е мокра — тракна с клон кукумявката пощен пазач.

— Ще си намокря дрехите — обади се кокетката сова.

— Затворете си човките и ме оставете да говоря — продължи неохотно водният дух Цигулар. — Шаран Вена дига сватба. Жени се за Йоханка, която вече е отгледала цяло ято деца. Това е голямо събитие не само за езеро Сребърно, по и за цялата околност. Ще се изправят на пръсти дърветата, тръстиката ще се развесели, ще отидат на сватбата всички животни. Нима трябва да липсват на тази сватба само нощните птици?

— Там съм — засмя се една от кукумявките, която обича да кукумяука нощем.

— Ще си завия патроните в найлон — съгласи се друга сова и неочеквано излетя.

— Ще намеря грапава вейка и ще гледам от нея с далекоглед — подхвърля третата кукумявка, мислейки, че няма да вижда нищо със своите нощни очи в езерото през деня.

— Радвам се да чуя, че ще дойдете сигурно на сватбата — съобщи доволно водният дух Цигулар, като гледаше втренчено в лицата на всички. — Идете да си легнете по-рано днес, за да бъдете бодри утре сутринта. Съвземе ли се и последният лист по дърветата, ще дойда и ще ви отведа на сватбата.

В потвърждение на своите думи водният дух Цигулар засвири такава мелодия, че на нощните птици им се прииска от нея да бдят и да спят, да се смеят и да плачат. Неговата цигулка прави с тях това, което той, водният дух, поисква.

В
същото
време
водният
дух
Младек
почука на
прозореца

на замъка на Старек. Личи, че е разгневен: шапката му е килната към ухoto, престилката му е измачкана, по лицето му пробягва сянката на страха. Ще събуди ли някого, или не? Напразен страх: малкият сом дръпва резето, вратите се отварят и водният дух Младек се озовава пред леглото на своя по-стар другар, който му е и началник.

— Добър вечер, Старек — казва Младек. — Не те ли събудих?
Ще ми бъде неприятно, ако е така.

— Не мога да мигна още — смее се Старек и сяда върху леглото.
— Заспивам обикновено към полунощ. Но ти сигурно искаш да mi кажеш нещо.

— Да — кима Младек и грижата не изчезва от лицето му. — Шаран Вена и невеста Йоханка се загубиха вчера и до тази вечер не са се върнали в къщи.

— Хубава работа — отвръща водният дух Старек.

— Шаран Вена не иска да дига сватба и Йоханка е съгласна с него.

— Трябва да ги намерите и да ги убедите — смръщва вежди водният дух Старек. — Място за инат няма, нали се подготвя такова хубаво тържество?

— Ако знаехме къде са — оплака се Младек.

— Аз знам тяхното място — обажда се предпазливото малко сомче. — Имат тинесто леговище в дивия ракитак до гората.

— Вземи фенера и отведи там Младек — заповядва на малкото сомче старият воден дух. — Отделете ги в селото един от друг и ги пазете до сутринта. Ще направим така, че старите и опитни шарани да пожелаят сами своята собствена сватба.

Младек и малкото сомче тръгнаха и водният дух Старек отново си легна. Но мозъкът му не искаше да се успокои, сърцето му биеشه силно, клепките му не се затваряха. Водният дух Старек мислеше за упорития шаран Вена и за неговата немлада невеста. Какво да предприеме?

10

Две щуки и два снажни костура добутаха шаран Вена и Йоханка до самия площад. Там водният дух Младек ги отдели един от друг: изпрати шаран Вена с една щука и с един костур в напуснатия шаранов дом в Поточна улица, а на Йоханка заповяда, придружена от друга щука и друг костур, да се върне у дома си. Там я чакаха две баби шаранки, които трябва да се постараят да изглежда Йоханка сутринта като истинска невеста.

— Дайте ми своята честна шаранска дума, че няма да избягате — помоли ги Младек накрая.

— Няма да избягам — свива рамене шаран Вена.

— Мога да избягам само с Вена — изчревява се Йоханка.

— Все ще издържите една сватба — успокоява ги водният дух Младек. — А след това ще ви оставим на спокойствие.

— Правете с нас каквото искате — отговори шаран Вена след упорито мълчание. — Ще затворя очи, ще снема перки и ще престана да дишам. На сватбата ще бъда парче дърво.

— А аз ще бъда второто парче дърво — засмя се Йоханка. — Ще се събудим чак след сватбата. Нали, Вено?

— Да — кимна старият шаран. — После ще заживеем като преди.

— Такива глупави и упорити шарани не съм виждал досега — въздъхна водният дух Младек и хукна с всички сили към водния дух Старек, за да му съобщи, че двата шарана току-що бяха докарани в рибешкото село. Вече не искат да бягат, а водният дух Младек направи за по-сигурно така, че наистина да не могат да избягат.

11

Щуката и костурът набутаха шаран Вена в изоставената стая. Един поглед беше достатъчен на Вена, за да обхване всичко, което беше там: на масата свети лампа с жълт абажур, пред нея лежат две намазани филии, на закачалката виси нова сламена шапка, до нея се полюлява на конопена връвчица лула с порцеланова главичка. В единия ъгъл на помещението има легло е тръстикова покривка, в другия дървена вана с топла вода. Един поглед стига на Вена, за да не му се хареса всичко това.

— Какво гледате? — обажда се отвън щуката. — Не знаете какво да правите ли?

— Как ме виждате? — пита с беспокойство шаран Вена.

— Гледам ви през ключалката.

— Вие ме охранявате?

— Не — отговаря кисело щуката. — Просто внимаваме да не избягате.

— Обещах, че няма да избягам.

— Все пак сте шаран — подсмива се щуката. — А с шараните ние винаги сме имали неприятности.

— Само да мине утрешното тържество — разгневява се шаран Вена, — ще ви дадем да разберете, така ще ви гоним из езерото, че ще останат от вас само гръбнак и перки.

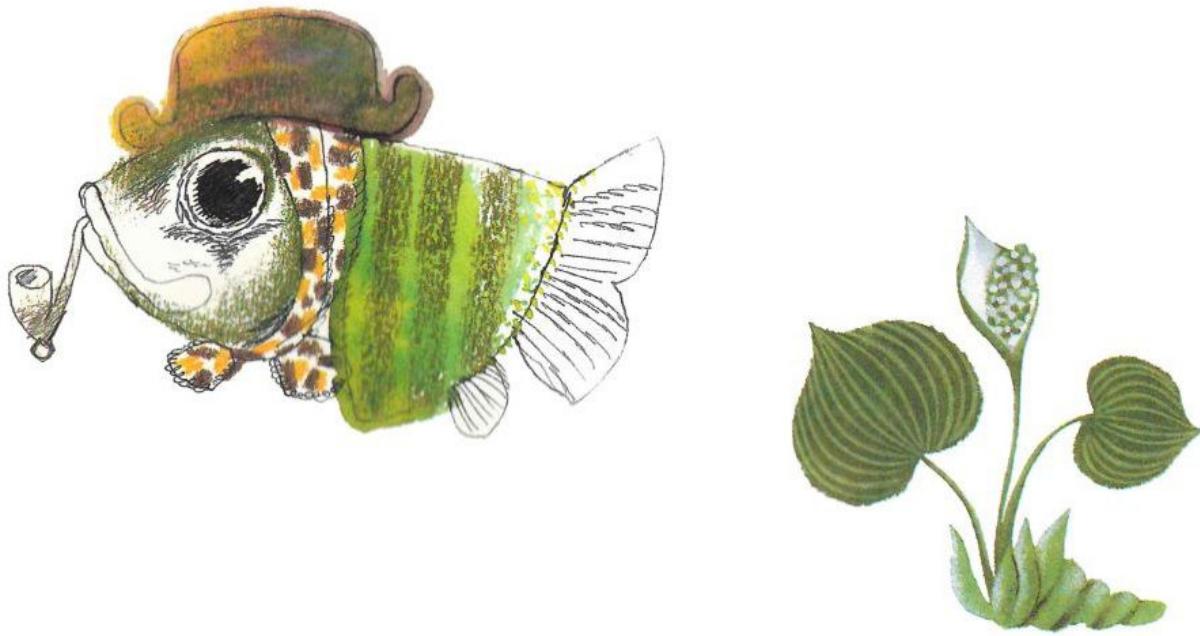
— От изкаляни шарани никакъв страх — отсече щуката.

Шаран Вена погледна към себе си. Наистина беше невероятно мръсен: бяха останали по него следи от езерната тиня и остатъци от сухи тръстики. Не му оставаше нищо друго, освен да се хвърли във ваната и хубаво да се изкъпе. Ще излезе от нея чист като новородено. Тогава ще му се стори, че е гладен. Ще излапа намазаната филия, сякаш не е филия, а глисти дъждовници. После ще протегне ръка към лулата. Ще запали, тихо ще припавка до масата и ще слуша бръмченето на пламъка в лампата.

— Сега сте абсолютен жених — обажда се щуката зад вратата.

— Липсва ви само коронка върху главата — присъединява се към нея костурът. Той е също голям хитрец.

Шаранът скача, хвърля лулата и удря перките на опашката о масата, за да покаже, че е страшно сърдит. Лампата без малко да угасне.

— Вие негодници — облекчава се шаран Вена и хуква към вратата. Иска да я отвори, да я извади или разбие, да одере кожата на тези присмехулници. Но вратите не се помръдват.

— Успокойте се! — излайва костурът срещу него.

— Не ни
разигравайте тези
комедии —
подхвърля щуката
хладно. — Оставете
нещо и за утре.

— Не си
струва дори да ви
слушам —
успокоява се шаран
Вена. Осъзнава, че
нищо не може да
направи. Хванат е в
капана и най-добре
ще бъде да отиде да
спи. Разстила
леглото, настанява
се удобно в него,

мята покривката върху себе си и прави всичко възможно да призове съня.

— Не забравяйте да се събудите утре — обажда се щуката отвън.

— Ей, женихо! — присмива се костурът.

Шаран Вена запушва ушите си, за да не чува нищо, и си мисли:
Махнете ми се от главата, от главата, от главата...

12

Йоханка доплува с удоволствие до своя дом. Беше също мръсна и изпомачкана, но се носеше като лебед. Гърбът ѝ е сводест, окото ѝ кръгло, а перките като саби. Всичко се смее в стаята, събужда се и огледалото, въжето за пране се раздвижи. Лампа осветява стаята, светят цветята зад прозореца, а хаванът на скрина златно лъщи.

Две бабки шаранки изгониха рибешката стража, която пазеше скрина, за да не изчезне от него воалът. Сега те чакаха нетърпеливо да вземат мярка на живата Йоханка. Междувременно горещо си спомнят за никаква езерна сватба и щракат с ножиците, сякаш искат да кроят воал и за шаран Вена.

— Йоханко, бързо във ваната — ужаси се от нея първата бабка, като я видя.

— Така изцапана никога не съм те виждала — върти глава другата бабка.

— Важното е, че се харесвам на Вена — усмихва се Йоханка, сякаш нищо друго не я засяга. Скочи във ваната и се изтърка до проприране на кожата.

— Не разбирам защо мъжът ти не иска сватба — подхвърли първата бабка.

— Сватбата е хубава преди всичко като спомен — казва втората бабка.

— Имаме достатъчно спомени от други хубави неща — не дава прах да падне върху Вена Йоханка.

Едната бабка взема мярка на изкъпаната Йоханка за воал, другата ѝ крои възглавница, за да е меко под главата ѝ. После двете бабки нарязват нежния плат и се опитват да вдянат конец в иглата. Не успява нито едната, нито другата и Йоханка им се притича на помощ. Вдява конеца още при първия опит и си хапва от намазаната филия. Идва ѝ на ум колко е гладувала днес в тръстиките.

— Хапни си, дъще — хвали я първата бабка.

— Чака те дълъг ден утре — насърчава я втората бабка.

— Моят мъж казва, че ще бъде голяма клоунада — смее се Йоханка. Личи ѝ, че признава, че е прав, макар че не споделя неговата досада.

— Чакам с нетърпение сватбата — клати глава първата бабка.

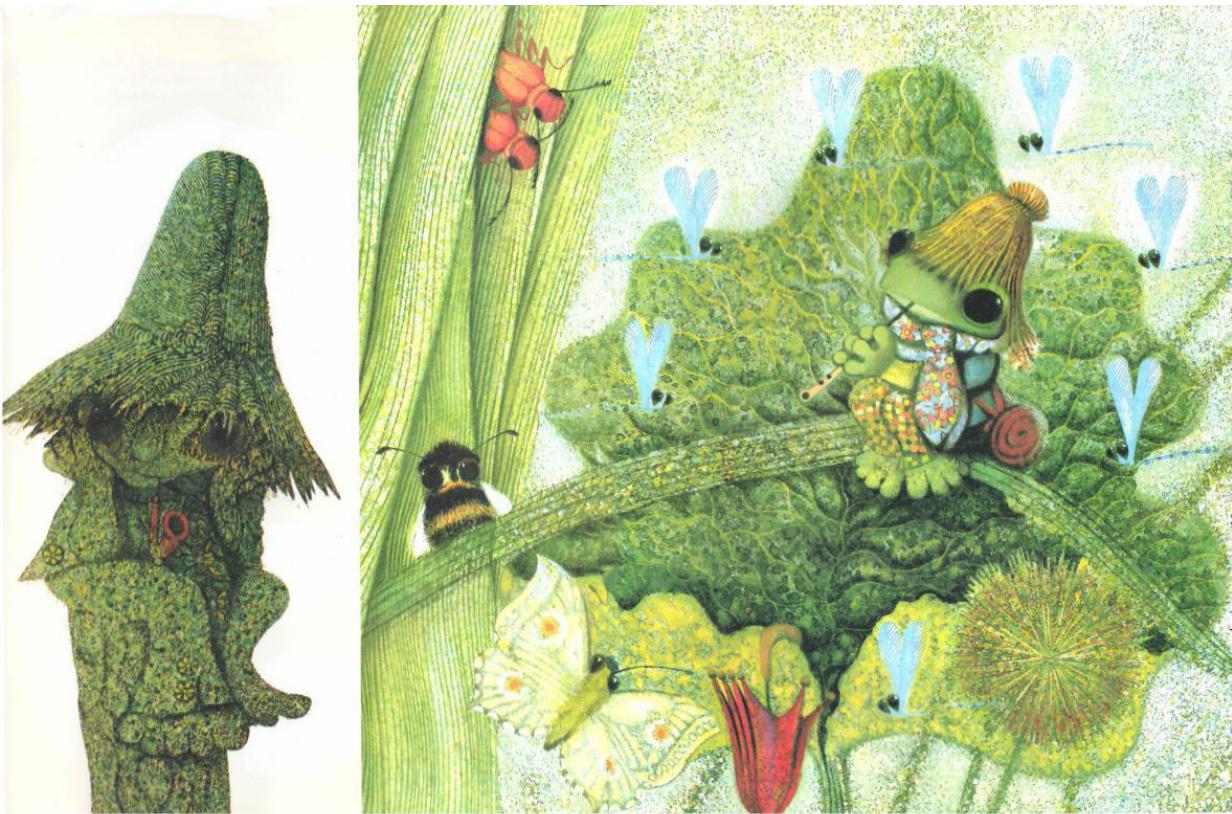
— Какво друго ни остава в този живот — потвърждава втората бабка. — И не съм само аз. Може би гостите няма да се поберат на площада.

— От това мъжът ми най-много се бои — едва издава звук Йоханка.

— Защото е глупав — нахвърля се първата бабка.

— И ти си глупава — добавя втората бабка.

13

Слънцето се
дига над
крайбрежния лес
и осветява
шумния площад в
рибешкото село.
Домашните риби
се смесват с
гостите там от
други краища на
езero Сребърно и
от близкия лес.
Всички са в
празнични
облекла, с шапки,
килнати настрани,
и с весели песни
на уста. Не им
липсва и апетит за
ядене и пиене. На
четириъгълните

маси са подредени чинии с огромни кнедлики, чаши, пълни с глисти и какавиди, точи се медовина и утринна роса, която птиците са сбрали в дървени бъчви. Децата на рибите получават от старите бабки захарен памук и поповите лъжички жадно гледат към тях от отдалечената основа на брега. На децата е забранено да шляпат из водата или да ронят пръстта и ако не слушат, най-близката бабка ще ги напляска. Това е, което най-много се харесва на поповите лъжички.

Концерти се изнасят в четирите ъгъла на площада: в единия ъгъл пее разкошни птичи арии тръстиков дрозд, в другия свири на чело скокливата жаба, в третия тръби нощни мелодии кукумявката, в четвъртия водният дух Пищец и водният дух Цигулар свирят така

вълнуващо и весело, сякаш самите те ще се женят. Младек им носи медовина така често, че пяната не успява да изсъхне по пръстите му.

Ето и водния дух Старек. Върви колкото е възможно по-бавно, както подхожда на стар воден дух. Припавква слабо с лулата, за да не задими чистата вода, опира се на бастуна и следва своето сомче, което му показва най-удобния път. При влизането в площада го приветствува водният дух Сребърни:

— Бъди добре дошъл в нашето рибе село, Старек. Когато се появиш у нас, винаги става нещо хубаво и весело. Днес идваш на сватбата на шаран Вена и неговата вярна Йоханка. Да ги извикам ли?

— Не — отговаря Старек и запавква така хубаво с лулата, че димът се дига на малки облачета. — Искам най-напред да се обърна към сватбарите.

— Слушат те — кимва водният дух Сребърни и с дигната ръка моли за тишина. Музикантите престават да свирят, затихват рибешкият говор, пиукането на птиците и крякането на жабите. И рибият ситнеж престава да се оглежда в огледалото, а птичата гмеж се сгушва в пъстроцветни те си шалчета. Тази ненадейна тишина долавя в своята стая и невеста Йоханка, загърната в сватбен воал и подгответа вече да изплува пред очите на сватбените гости. Долавя я и шаран Вена, който от яд забравя да пуши и само гризе върха на лулата. През

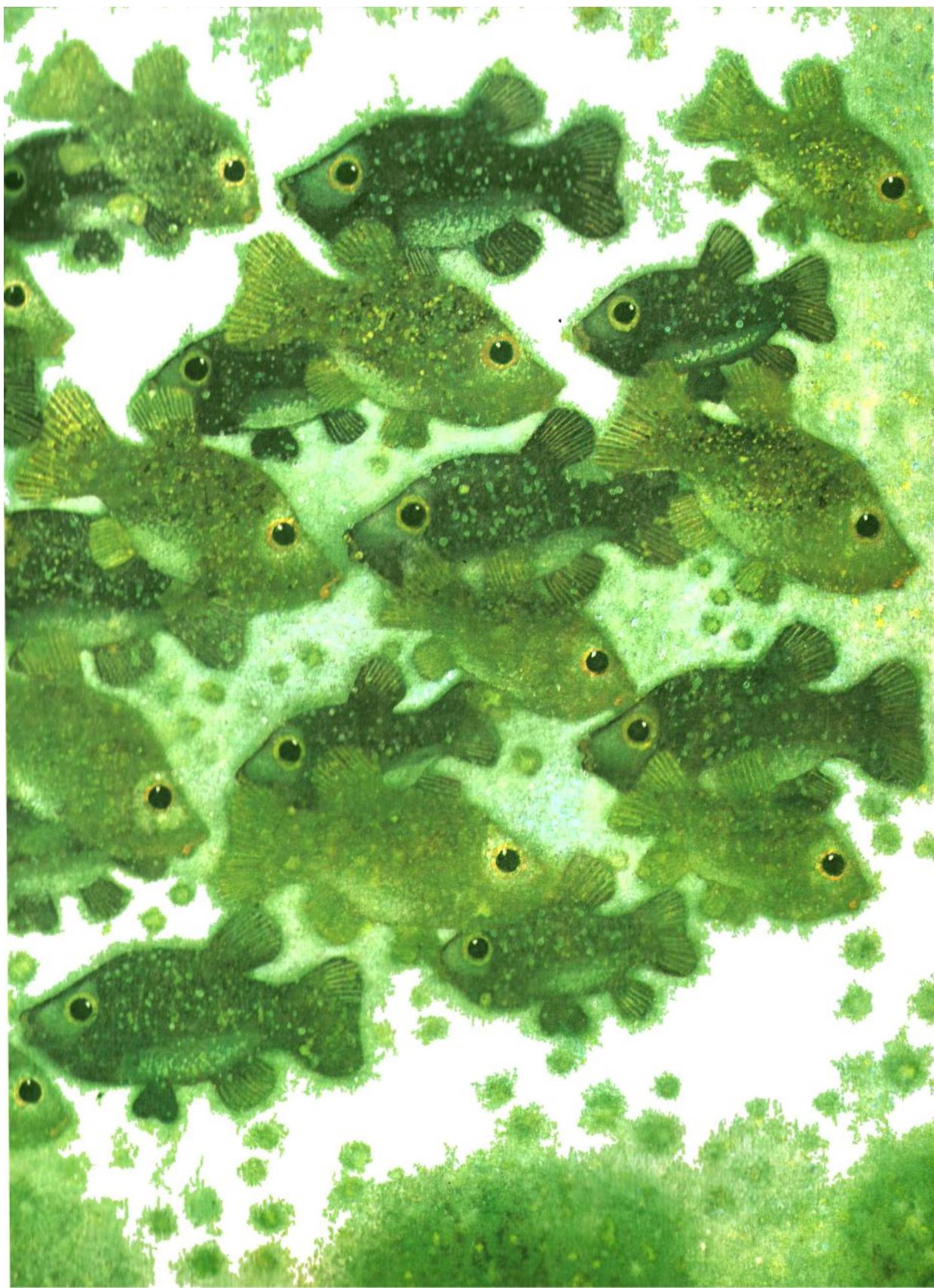
отворения прозорец стига дотука всяка произнесена дума.

— Отдавна не са живели в нашето езеро такива добри и порядъчни шарани, каквото са днешният жених Вена и неговата невеста Йоханка. Те са вежливи към слънцето, почтени към водата, искат да задоволят и моето желание да отпразнуваме днес тяхната сватба, въпреки че нямат желание, понеже не се чувствал млади.

В знак на съгласие рибите размърдват опашки, и птиците изчуруликват, децата изсвирват, водните духове ръкопляскат на своя началник. Всеки признава, че това е съвършено мъдър старец. Слушаше го и шаран Вена, слушаше го и невеста Йоханка. И на двамата очите им бяха отворени под клепачите, а сърцата им свити на юмрук. Какво ще стане? Трябва ли да изплуват сега от дома пред очите на всички? Какво да направят, за да се превърнат на невидими?

— Цяла нощ мислих как би било най-добре — продължи с повишен глас водният дух Старек. — Ще правим сватба, но никъде не е написано, че трябва да бъдат с нас и женихът и невестата. Ако искат, могат да отидат на разходка вън от селото, нека да се лутат сами из тръстиките, нека надзъртат по повърхността на водата, ако там не палува някоя змия. Искам да бъдат днес така радостни, както сме ние. Направих грешка, като ги принуждавах да се натресат пред нас като сватбари. Нека нищо в техния живот да не се промени, нека живеят в бъдещите дни за радост на всички ни и за радост на красивата природа около нас.

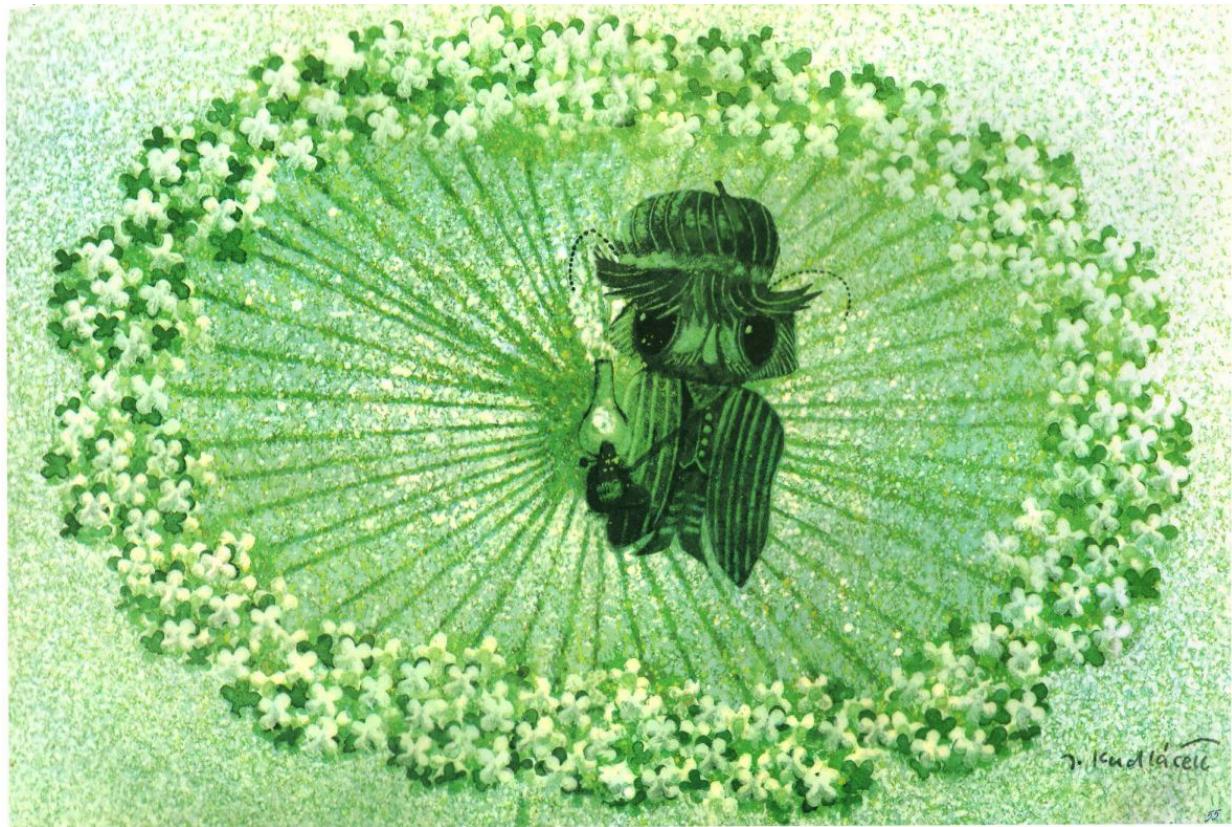

В този миг
избухна истинско
сватбено веселие.
Къщичките на
площада се
отдръпнаха крачка
назад, музикантите
засвириха с пълна
сила сватбени
песни, масите
престанаха да се
съпротивяват под
ястията, защото
кнедликите се
пренесоха в
гладните стомаси —
шараните имат
туткови муциунки и
перки, —

хвърленият дребен риби хайвер се превръща в живи фойерверки,
щъркелът трака с клюн, горските птици устрояват модно ревю, совата-
ловец стреля няколко пъти със своята пушка. От нейните куршуми
трепва само мръсната врана, защото ѝ е нечиста съвестта. Беше си
приготвила за сватбарите няколко отвратителни присмехулници, но ѝ
излезе крива сметката. Дори щуката и костурите не можаха да се
развеселят, защото от памтивека всички шарани са в стомаха им, но
след няколко изгълтани глисти-дъждовници и порядъчни гълътки
медовина захлупиха наежените си перки и весело замигаха. Нека шаран
Вена и невеста Йоханка да си правят, каквото си искат, това тях не ги
засяга. Нека да ги срещнат, може дори да ги поздравят, по ще трябва да
си помислят малко.

Водният дух Старек се присъедини към рояка водни духове в десния ъгъл на селото и запавка с лулата си сладко-сладко.

— Старек, ти си най-мъдрият воден дух на света — каза водният дух Сребърни с възхищение в гласа си.

— Дълго мислих — отговори спокойно Старек, — кое всъщност е по-добре. Сега вече зная: шаран Вена и невеста Йоханка трябва да бъдат доволни от своята сватба.

— Този стар шаран е наистина добър и порядъчен, но има и свои слабости — напомня водният дух Младек, защото не може да забрави грижите и терзанията, които шаран Вена му причини.

— Младек, нека бъдем снизходителни: нека шаран Вена си пуши лулата, нека си носи коронка, нека дори да си сложи очила, но да си остане порядъчен гражданин на нашето езеро.

— Хубаво се живее с тебе в езерото, Старек — подчертава водният дух Сребърни, а Пищец и Цигулар засвириха тържествен марш.

— Днес ще спя спокойно не само аз, а и моят бастун — засмя се водният дух Старек.

Шаран Вена и жена му Йоханка се срещнаха зад хармана. Шапката на шарана е килната настрана, от муциуната му виси лула. Йоханка доплува в сватбен воал, който бабките ѝ навлякоха рано сутринта преди изгрев слънцето. Страхуваха се да не се забави сватбата.

— Смъкни воала — измърмори шаран Вена през върха на лулата.
— Ще го закачим да виси на плета. За разходката не ни е нужен.
— Нека който си го хареса, да си го вземе — засмя се Йоханка и смъкна бързо воала. — Къде възнамеряваш да се разходим?
— Към нашата бърлога в тръстиките — отговори Вена и очите му заблестяха. — Там ще бъдем сами.
— Там ще бъдем сами — повтори блажено Йоханка.

Издание:

Автор: Бохумил Ржиха

Заглавие: Сватба в езерото

Преводач: Вътъо Раковски

Година на превод: 1985

Език, от който е преведено: чешки

Издание: първо

Издател: Артия

Град на издателя: Прага

Година на издаване: 1985

Тип: роман

Националност: чешка

Художник: Ян Кудлачек

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/15174>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.